

Rekomendacja nr 3/2009
Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych
z dnia 17 listopada 2009r.
w sprawie zmiany warunków realizacji świadczenia
„pielęgniarska opieka długoterminowa domowa”

Prezes Agencji rekomenduje zmianę polegającą na wykreśleniu dodatkowych warunków realizacji świadczenia „pielęgniarska opieka długoterminowa domowa”, tj.:

- kroplowego wlewu dożylnego wynikającego ze stałego zlecenia lekarskiego związanego z prowadzonym procesem leczenia,
- wykonywania opatrunków,
- karmienia przez zgłębnik lub przez przetokę,
- pielęgnacji przetoki,
- założenia i usunięcia cewnika jako stałe zlecenie lekarskie,
- płukania pęcherza moczowego,
- pielęgnacji w związku z założoną rurką tracheostomijną

i pozostawienie jako warunku realizacji świadczenia „pielęgniarska opieka długoterminowa domowa” jedynie oceny w skali Barthel.

Natomiast Prezes Agencji nie rekomenduje dodania warunku, iż pielęgniarka może jednocześnie opiekować się nie więcej niż 6 świadczeniobiorcami przebywającymi pod różnymi adresami i nie więcej niż 15 świadczeniobiorcami przebywającymi pod tym samym adresem (np. w domu pomocy społecznej).

Uzasadnienie

Powyższe stanowisko rekomenduje się w związku z likwidacją od 1 stycznia 2010 roku świadczenia pielęgniarskiej opieki domowej realizowanej w podstawowej opiece zdrowotnej i finansowanej w formie zadaniowej, adresowanej m.in.: do świadczeniobiorców mieszkających w domach pomocy społecznej. Wprowadzana zmiana ma celu zwiększenie dostępności do świadczenia pielęgniarskiej opieki długoterminowej domowej. Ocena stanu pacjenta powinna być dokonywana na podstawie oryginalnej skali Barthel.

W odniesieniu do przyporządkowania jednej pielęgniarkie liczby pacjentów, zarówno w warunkach domowych (pod różnymi adresami) lub w domu pomocy społecznej (pod tym samym adresem), Radzie nie przedstawiono żadnych wiarygodnych dowodów, które pozwoliłyby na wyrażenie pozytywnego stanowiska w powyższej sprawie, m.in. nie sprecyzowano kryteriów jakimi posłużono się przy oszacowaniu liczby pacjentów przypadających na jedną pielęgniarkę.

Podstawa przygotowania rekomendacji

Niniejsza rekomendacja opracowana została zgodnie z art. 31 h ust. 3 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2004 Nr 210 poz. 2135 z późn. zm.) oraz na podstawie stanowiska nr 12/7/23/2009 z dnia

17 listopada 2009 r. Rady Konsultacyjnej przygotowanego na podstawie opinii ekspertów klinicznych oraz przedstawicieli Ministerstwa Zdrowia, Departamentów Zdrowia Publicznego oraz Pielęgniarek i Położnych.

Problem zdrowotny

Osoba korzystająca ze świadczeń pielęgniarstwa opieki długoterminowej domowej to osoba przewlekle chora i niesamodzielna, po zakończeniu procesu leczenia szpitalnego. Osoba ta wymaga opieki pielęgniarstwa w warunkach domowych w związku z utratą możliwości sprawowania samoopieki i samopielęgnacji w stopniu całkowitym lub znacznym.¹

Dla każdego człowieka, także przewlekle chorego i niesamodzielnego, najważniejszą kwestią gwarantującą dobre samopoczucie, jest zachowanie niezależności i przynależności. Niestety, coraz częściej rodziny, nawet wielopokoleniowe, nie mogą we własnym zakresie zapewnić opieki nad osobami bliskimi. W 2004 roku, spośród 4 153 500 osób wyodrębnionych statystycznie jako „wymagające opieki innych osób”, 756 200 osób (18,2%) zamieszkiwało samotnie w tzw. 1-osobowych gospodarstwach. W grupie tej osoby w podeszłym wieku (powyżej 70 lat) stanowiły 68,9%.¹

Standardowe postępowanie stosowane obecnie

Do chwili obecnej możliwość objęcia świadczeniobiorcy świadczeniami pielęgniarstwa opieki długoterminowej domowej była warunkowana otrzymaniem przez świadczeniobiorcę 40 punktów lub mniej w skali opartej na skali Barthel oraz koniecznością realizacji, przez okres powyżej 14 dni, co najmniej jednego ze świadczeń pielęgniarstwa wymienionych w pkt 1-7 ust. 2 § 9 rozporządzenia, np. pielęgnacji przetoki, wykonywania opatrunków.^{1,2,3,4}

W chwili obecnej, pielęgniarka nie może jednocześnie opiekować się więcej niż 6 świadczeniobiorcami – równoważnik 1 etatu przeliczeniowego.¹

Proponowane świadczenie

Pielęgniarska opieka długoterminowa domowa.¹

Skuteczność proponowanego świadczenia

Z uwagi na krótki termin realizacji zlecenia Ministra Zdrowia, nie było możliwe opracowanie raportu oceny rekomendowanego świadczenia, a w świetle danych przedstawionych Agencji w opiniach eksperckich i Ministerstwa Zdrowia, skuteczność proponowanego świadczenia jest niemożliwa do oszacowania.

Bezpieczeństwo terapii

Z uwagi na krótki termin realizacji zlecenia Ministra Zdrowia, nie było możliwe opracowanie raportu oceny rekomendowanego świadczenia, a jedynie pozyskanie opinii eksperckich i Ministerstwa Zdrowia, wśród których nie przedstawiono Agencji danych dotyczących bezpieczeństwa wnioskowanej zmiany świadczenia.

Koszty terapii i wpływ na budżet płatnika

Z uwagi na krótki termin realizacji zlecenia Ministra Zdrowia, nie było możliwe opracowanie raportu oceny rekomendowanego świadczenia, a jedynie pozyskanie opinii eksperckich i Ministerstwa Zdrowia, wśród których nie przedstawiono Agencji danych dotyczących wpływu na budżet płatnika publicznego wnioskowanej zmiany świadczenia.

Dodatkowe uwagi Prezesa AOTM

Według opinii Konsultanta Krajowego, wskazane by było doprecyzowanie podstawowych pojęć dotyczących opieki długoterminowej i unikanie utożsamiania pojęcia „pielęgnacja

i opieka” (które jest tylko jednym z wielu elementów świadczeń pielęgniarских), z pojęciem ”opieka długoterminowa, które jest formą organizacji świadczeń zdrowotnych pielęgnacyjnych i opiekuńczych, realizowanych na rzecz osób chorych i niesamodzielnych.⁴

Piśmiennictwo:

1. Pismo Ministra Zdrowia MZ-ZP-Z-0212-16111-14/BW/09 z dnia 16.11.2009r.
2. Stanowisko eksperckie dr n. biol. Grażyna Kruk-Kupiec, Konsultant Krajowy w dziedzinie Pielęgniarstwa, przekazane pismem Ministra Zdrowia MZ-ZP-Z-0212-16111-12/BW/09 z dn. 10.11.2009r.
3. Stanowisko eksperckie mgr Doroty Kilańskiej, Przewodniczącej Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego
4. Stanowisko eksperckie mgr Elżbieta Szałkiewicz, Konsultant Krajowy w dziedzinie Pielęgniarstwa Przewlekłe Chorych i Niepełnosprawnych, przekazane pismem Ministra Zdrowia MZ-ZP-Z-0212-16111-12/BW/09 z dn. 10.11.2009r.